

IŠVADA
DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS VIEŠOJOJE ĮSTAIGOJE KELMĖS
LIGONINĖJE

2018-08-09

Viešoji įstaiga Kelmės ligoninė (toliau - Ligoninė), vadovaudamasi Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu (toliau-Korupcijos prevencijos įstatymas), Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“ (toliau - Tvarka), 7 punktu, atsižvelgdama į Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijas, patvirtintas Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl valstybės ar savivaldybių įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“ (toliau - Rekomendacijos), atliko korupcijos pasireiškimo tikimybės ir veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymą ir vertinimą Viešosios įstaigos Kelmės ligoninės viešųjų pirkimų skyriuje.

Nustatant ir vertinant korupcijos tikimybę Ligoninėje ir Ligoninės veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, buvo atsižvelgta į Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015-2025 metų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. XII-1537 „Dėl Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015-2025 metų programos patvirtinimo“, peržiūrėti Ligoninės vidaus dokumentai, atlikta Ligoninės viešųjų pirkimų skyriaus veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė analizė. Atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą Ligoninėje analizuotas laikotarpis nuo 2015 m. III ketvirčio pradžios iki 2018 m. III ketvirčiopradžios.

Ligoninės viešųjų pirkimų skyriaus veikla įvertinta daugiausia dėmesio skiriant Ligoninėje atliekamoms Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (toliau - Viešųjų pirkimų įstatymas), Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų, pirkimų tvarkos (su visais pakeitimais ir papildymais), ir su jų įgyvendinimu susijusių teisės aktų priežiūros bei kontrolės funkcijoms. Vertinant Ligoninės veiklą ir analizuojant minėtą laikotarpį vadovautasi Korupcijos prevencijos įstatymo 6 ir 7 straipsniais, Tvarkos 6 punkte ir Rekomendacijų 8 punkte nurodytais kriterijais.

Ligoninės viešųjų pirkimų skyriaus veiklos sričių, kuriose yra korupcijos pasireiškimo tikimybė, vertinama pagal šiuos Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnyje ir Rekomendacijų numatytus kriterijus:

- 1) padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika;
- 2) pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas;
- 3) atskirų valstybės tarnautojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti;
- 4) veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu;

5) daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo;

6) naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija;

7) anksčiau atlikus korupcijos rizikos analizę, buvo nustatyta veiklos trūkumų.

Vertinant įstaigos veiklos sritis, kuriose yra didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, buvo naudojamos valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų priedu „Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo klausimynas“.

Atlikus Ligoninės viešųjų pirkimų skyriaus veiklos analizę, sudarytas veiklos sričių sąrašas, kuriose korupcijos pasireiškimo tikimybė yra didelė:

1) Teisės aktų reglamentuojančių viešuosius pirkimus rengimas ir priėmimas;

2) Viešųjų pirkimų vykdymas.

Remiantis Korupcijos prevencijos įstatymu, Ligoninės vykdomų viešųjų pirkimų sritis yra priskiriama prie sričių, kurios korupcijos pasireiškimo tikimybė yra didelė. Ligoninė, kaip perkančioji organizacija, viešuosius pirkimus vykdo pati. Pagrindinis vidaus teisės aktas reglamentuojantis viešųjų pirkimų vykdymą Ligoninėje yra Ligoninės viešųjų pirkimų organizavimo tvarka ir vidaus tvarkos taisyklės. Šis teisės aktas numato detalų viešuosiuose pirkimuose dalyvaujančių asmenų sąrašą, numato jų teises ir pareigas: Taip išskaidoma tiek atsakomybė už konkrečių funkcijų vykdymą, tiek diskrecija priimant konkrečius sprendimus, taigi nei vienas subjektas nepasižymi per plačia diskrecija.

Pats viešojo pirkimo procesas yra suskaidytas į etapus, kiekvieno etapo organizavimas, vykdymas ir vykdymo kontrolė yra reglamentuojama minėtomis taisyklėmis. Ligoninėje viešuosius pirkimus organizuoti ir atlikti gali du subjektai: pirkimų organizatorius arba Viešojo pirkimo komisija (toliau - Komisija). Pirkimų organizatorius gali vykdyti tik supaprastintus mažos vertės pirkimus gavus raštišką direktoriaus pavedimą. Nors pirkimų organizatorius yra vienas, jo funkcijos yra apribojamos kitų procese veikiančių subjektų (pirkimų iniciatoriaus, asmens atsakingo už sutarčių registravimą, CPO ir t.t.). Kitus pirkimus (įskaitant ir supaprastintus mažos vertės pirkimus) vykdo viešojo pirkimo komisija, taip pat tik gavusi rašytinį direktoriaus pavedimą. Komisija yra nuolatinio pobūdžio organas, kurios sudėtis yra patvirtinama direktoriaus įsakymu. Komisijos darbas yra reglamentuojamas Viešosios įstaigos Kelmės ligoninės viešųjų pirkimų komisijos darbo reglamentu, patvirtintu direktoriaus 2017-11-15 įsakymu Nr. V-117 (1.6). Reglamente yra nustatomi veiklos principai, numatomos Komisijos teisės ir pareigos, įtvirtintas reikalavimas komisijos nariams ir ekspertams pasirašyti nešališkumo deklaraciją ir konfidencialumo pasižadėjimą, pridėtos tokių pasižadėjimų formos.

Viešųjų pirkimų procesą reglamentuoja Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas ir Ligoninės 2017 m. lapkričio 15 d. direktoriaus įsakymu Nr. V-115 (1.6) patvirtintomis Ligoninės supaprastintų viešųjų pirkimų taisyklėmis (toliau - Taisyklės), kurios yra taikomos supaprastintų pirkimų atveju. Taisyklės nustato supaprastintų pirkimų būdus ir juos detalčiai aprašo, numato pirkimų skelbimo tvarką, pirkimo dokumentų rengimą paaiškinimą ir teikimą, reglamentuoja techninei specifikacijai ir reikalavimams tiekėjų kvalifikacijai keliamas sąlygas bei nustatymo tvarką, pasiūlymų nagrinėjimo ir vertinimo procesą, preliminarosios ir pagrindinės pirkimo sutarčių sudarymą bei informacijos apie šias procedūras teikimą visuomenei. Šis vidaus

teisės aktas apibrėžia pagrindines sąvokas, nurodo principus, kuriais turi vadovautis Komisijos pirmininkas ir nariai. Visi viešieji pirkimai yra vykdomi per CPO ir CVPIS.

Apibendrinant, galima teigti, kad, nors viešieji pirkimai yra sritis, kurioje korupcijos pasireiškimo tikimybė yra didelė, Ligoninė imasi visų galimų priemonių, kad šią tikimybę sumažintų iki minimumo. VŠĮ Kelmės ligoninėje nėra buvę atvejų, kad viešųjų pirkimų procesas būtų vykdomas neskaidriai ar korumpuotai.

Kiti korupcijos pasireiškimo rizikos veiksniai ir priemonės, kurių imasi Ligoninė, korupcijos pasireiškimo tikimybei mažinti

Ligoninė yra Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos Kelmės savivaldybės viešosios įstaigos teisinės formos pelno nesiekiantis ribotos civilinės atsakomybės sveikatos priežiūros srityje veikiantis viešasis juridinis asmuo, teikiantis asmens sveikatos paslaugas. Tam, kad Ligoninei patikėtas turtas ir finansai būtų naudojami efektyviai, ekonomiškai, rezultatyviai, skaidriai ir pagal paskirtį, Ligoninėje taikoma finansų kontrolė. Finansų kontrolė yra reglamentuojama Ligoninės finansų kontrolės taisyklėmis, patvirtintomis Ligoninės direktoriaus. Ligoninėje veikia trijų rūšių finansų kontrolė: išankstinė, einamoji ir paskesnioji. Išankstinė finansų kontrolė yra taikoma priimant ar atmetant sprendimus susijusius su finansinių išteklių, turto naudojimu, įsipareigojimais tretiesiems asmenims. Šie sprendimai yra priimami tik tuomet, kai juos patvirtina už kontrolę atsakingi darbuotojai. Einamoji finansų kontrolė yra atliekama po tam tikro sprendimo, susijusio su lėšų ir materialijų, nematerialijų ir finansinių vertybių naudojimu. Einamąją kontrolę siekiama užtikrinti, kad tinkamai ir laiku būtų vykdomi Ligoninės direktoriaus sprendimai, yra kontroliuojami tarpiniai terminai ir sprendimo vykdymo tarpiniai rezultatai. Taisyklės nurodo, kurie darbuotojai yra atsakingi už išankstinę bei einamąją kontrolę, numato kokius veiksmus atsakingi darbuotojai turi atlikti. Paskesnioji finansų kontrolė yra atliekama po sprendimų dėl turto naudojimo ir įsipareigojimų tretiesiems asmenims vykdymo, kurios metu tikrinama, kaip yra atlikti veiksmai. Paskesniosios kontrolės negali vykdyti tas pats darbuotojas, kuris yra atsakingas ir už išankstinę finansų kontrolę. Taisyklės detalai numato kiekvienos kontrolės rūšies Ligoninės darbuotojų atsakomybę ir veiksmus, kuriuos yra privaloma atlikti.

Pažymėtina, kad skaidrinant Ligoninės veiklą nuolat viešai teikiama informacija apie Ligoninės finansinės būklės ataskaitą

Pažymėtina, kad šiuo metu Ligoninėje, vadovaujantis Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015-2025 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. XII-1537 „Dėl Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015- 2025 metų programos patvirtinimo“ 38.1 punktu, yra parengta 2018-2019 metų programa ir jos įgyvendinimo priemonių planas.

Apibendrinant išvadą, remiantis Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje nustatytais kriterijais bei įvertinus priemones, kurių Ligoninė imasi, siekdama šią tikimybę mažinti, galima teigti, kad Ligoninės veikloje ir išskirtose bei išanalizuotose rizikingiausiose veiklos srityse, korupcijos pasireiškimo tikimybė yra minimali.

Parengė:

Vilma Chmieliauskienė